

ÖNERİ - YORUM Şeref Oğuz serref.oguz@nbe.com.tr

Ortalık sandıktan geçilmiyor, sen "çip" diyorsun

Gün geçmiyor ki çip savaşlarına dair haber akışı olmasın şu yeryüzünde... Biz sandık arı sandık didişip durulum, dünya farklı bir geleceğin inşası için olduğunu bildiğince gayret içinde... Arkadaşımız Hilal Sarı'nın analizi; ilgileniyor olsak da çip savaşlarının bizi de etkileyeceğini haber veriyor.

Küresel çip sektörü süper güçler arası ticaret gerilimlerinin odak noktası olmaya devam ediyor. ABD, Hollanda ve Japonya'nın Çin'e yönelik çip kısıtlamalarının ardından Çin de ilk kez ABD'li bir çip üreticisi

olan Micron'dan yapılacak alımlara 'ulusal güvenlik' endişesiyle kısıtlama getirdi.

ÇİP'TE ELE GÜNE BAĞIMLI OLMAMAK

Aslında bu bir çip ambargosu... Yarım asır önce Türkiye; tekstil kotası, silah ambargosu ile uğraşırken kendi savunma sanayiini kurarak dünyada yer edinme yolunu seçti ve bugün bir noktaya gelebildik. Acaba diyoruz şu seçim hengamesi geçtikten sonra birilerimizin aklına "çip" savaşları gelir mi?

Söz çipten açılmışken; ABD senatosu çip sektörüne geçen

yıllık 280 milyar \$'lık yardım aktarmıştı. Başkan Biden, bu sayede ülkede çip üretiminin artacağını, bunun da arabalardan bulaşık makinalarına birçok ürünün fiyatını düşüreceğini söylemişti. Çipte bağımsızlık şart koşmuştu.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Çip neden bu kadar önemli? Çünkü tüm cihazlara gerekiyor ve bugün çip yok diye yeni arabalar, elektronik aletler (bazı fonksiyonları olmadan) teslim edilebiliyor. Çaydanlıktan kapı koluna her yerde çip kullanılacaksa, çip üzerinden dışa bağımlılık büyük

sıkıntılar doğurur. Nitekim Bosch bile kendi çipini üretmek için 3 milyar Euro ilave yatırım yaptı.

Biz neden geç kaldık?

Aslında 2000'li yılların başında Koç Grubu çip işine girecekti, olmadı. Sonrasında defalarca denedik, öncelik vermedik. Bizim bakanın "bizde de var" diye açıkladığı Çakıl, tüm endüstrinin daha karmaşık ihtiyaçlarını gidermiyor. İSO'nun çip inisiyatifi var ama o da şu ekonomik türbülans onu da duraksatmış durumda... Oysa şu seçim geçsin ve bir yerden başlayalım, zira konu hayattır.

not

"ABARTMAYIN ALT TARAFI ÇİP NASILSA"

Hani 2023'te aya gitme kararı aldık ya... Hatta Türkiye Uzay Ajansı'nı da kurduk ya... Gerçi uzaya ayırdığımız yıllık bütçe, 1.5 astronot elbisesi almaya yetmiyor olsa da... Söylemlerimize bakınca uzayı da çipi de fethettik ama bundan halkımızı haberdar etmeyi unuttuk. Eller aya biz yaya değiliz yani...

Elin ağzı torba değil ki büzesin. Şu minnacık çipi de amma abarttılar yahu... Alt tarafı çip... Aslında üst tarafı da çip. Zira teknolojinin yeni olmazsa olmazı haline gelmiş... Dayanıklı tüketim malları derken beyaz eşya, kahverengi eşya diyoruz ya. Artık akıllı eşya çağındayız ve bu da çip ile mümkün.

Peki, bizim çip üretimimiz yok mu? Aslında var ama... Buradaki "ama" hayati derecede önemli... Bizzat teknoloji bakanı, savunma sanayi başkanlığımızın ürettiği "Çakıl" adlı yerli milli çipi tanıtırken, "buyurun Ar-Ge, buyurun teknoloji" diye övünüyordu. Bunlar güzel gelişmeler ama yetmez...

Ürettiğin silah akıllı ise ve o akli sen yönetemiyorsan, başın belada... O halde? Sadece savunma için değil tüm sanayi için bize kendi çiplerimiz lazım. Bu arada dikkatinize sunarım: dünyaya beton penceresinden bakınca, yerli ve milli çipe dahi beton bileşenlerinden birinin (kum, çakıl, çimento) adını koymuşuz.